

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९/०८० सालको निर्णय नं. ३२२
पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०११३
पुनरावेदन दर्ता मिति:-२०७५।०७।२८
मुद्दा:- आयकर (आ.व. २०६५/०६६) ।

सुनसरी जिल्ला सोनापुर वडा नं.२ स्थित पशुपति आईरन एण्ड स्टिल प्रा.लि. (पान नं.३०००१६१४५) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ. कम्पनीको संचालक अशोक कुमार मुरारका ..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाडौं..... १ }

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री जगदीश रेग्मी
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७०।०२।२७

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल
निर्णय मिति:- २०७५।०४।२९

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू:

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री रमण कुमार कर्ण र श्री प्रेरणा उप्रेती
प्रत्यर्थीको तर्फबाट : विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर:- आन्तरिक राजस्व कार्यालय विराटनगर विरुद्ध एभरेष्ट आइरन एण्ड स्टील, मुद्दा:-आयकर २०६१ सालको फौ.पु.नं. ३७०५, निर्णय मिति २०६६/०९/२०.

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७०/०२/२७ मा भएको पुनःसंशोधित कर निर्धारणको निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५/०४/२९ भएको निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता पशुपति आइरन एण्ड स्टील प्रा.लि.ले आय वर्ष २०६५।०६६ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु. २,९६,१६,५५७।२९ कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०६६।०९।२९ मा आय विवरण पेश भएको।
२. सो आय विवरण अध्ययन, छानबिन तथा परीक्षण गर्ने सिलसिलामा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नगरेको/कट्टी गर्न नपाईने खर्च दाबी भएको करयोग्य आय रु. ३,१३,६२,७०८/२९- कायम गरी २०६७/०५/०२ मा संशोधित कर निर्धारण भएकोमा आ.रा.का. धरानले २०६८/०३/०६ मा अन्तः शुल्क निर्धारण गरी आयकर तर्फ संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि प्रतिवेदन प्राप्त भएकोले पुनः संशोधित कर निर्धारण प्राप्त भएसम्मका कागजातहरूको आधारमा छानबिन गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नभएको/कट्टी गर्न नपाईने खर्च दाबी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित कर योग्य आय रु. ५,४२,४५,४८३/- कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बामोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद/प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५(पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम करदाताका नाममा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७०।०२।०९ मा लिखित सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरीहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०।०२।०९ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७०।०२।१२ मा बुझी उक्त सूचना बमोजिम मिति २०७०।०२।२६ मा जवाफ पेश गरेको।
४. करदाताको मुख्य जिकिर Duty Drawback को लागि कायम गरेको नर्म्स भनी उल्लेख गरेकोमा कारखानाको कच्चा पदार्थ खपत र उत्पादनको हिसाब प्रयोजनपिच्छे फरक नभई एउटै हुने र Duty Drawback को लागि एउटा आयकर प्रयोजनको लागि अर्को

कायम हुने भन्ने कुरा सान्दर्भिक हुँदैन। उद्योग विभागले मिति २०६९/०१/२६ मा आन्तरिक राजस्व विभागलाई लेखेको पत्रको प्रतिलिपी संलग्न गरी फलामे छड उत्पादनमा अदृष्य जर्ति ६ प्रतिशत तथा दृष्य जर्ति ३ प्रतिशत हुने स्पष्ट रहेको उल्लेख गरेको छ। उद्योग विभागको पत्रको शिर्ष भागमा नेपाल फलामे छड उत्पादक संघले उक्त विभागलाई त्यस विभागले आन्तरिक राजस्व विभागलाई मिति २०६८/०४/२२ मा गरेको पत्राचारमा MS Bullet १०६ के.जि. बाट १०० के.जी. छड उत्पादन हुने गरी जर्ति कायम भएको छ। उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms VOL I BS 2063, २०६३ सालमा प्रकाशित भएको त्यस्तै उद्योग विभाग उत्पादन प्रक्रियामा जाने जर्तिको निर्धारण गर्ने आधिकारिक निकाय समेत हो। बिक्री करलाई प्रतिस्थापन गरी मूल्य अभिवृद्धि कर प्रणाली, २०५४ लागू भएको र उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms VOL I BS 2063, २०६३ सालमा प्रकाशित भएकोले सो मितिभन्दा अगाडि कायम रहेको जर्तिको प्रतिशत स्वतः नयाँ कायम भएको जर्तिको प्रतिशतले प्रतिस्थापन गर्दछ। यसर्थ उत्पादन प्रतिलब्धि दर सम्बन्धमा करदाताको उक्त जिकिर नपुग्ने गरी भएको निर्णय कानूनसम्मत नै छ भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७०।०२।२७ मा पुनःसंशोधित कर निर्धारण आदेश जारी भएको।

५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७०/०२/२७ मा जारी गरेको आ.व. २०६५/०६६ को आयकर तर्फको पुनःसंशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी पशुपति आइरन एण्ड स्टील प्रा. लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७०/०५/०७ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. उद्योग विभागको Material Consumption Norms Vo.1 I BS 2063, Duty Drawback को प्रयोजनको लागि बनाईएको भन्ने निवेदन जिकिरलाई मनासिव मात्र नसकिने, उद्योग विभागले Material Consumption Norms Vo.1 I BS 2063 सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन गरेको अवस्थामा सोमा उल्लेखित व्यवस्थाको बारेमा आफूलाई जानकारी नभएको भन्नु मनासिव नदेखिएको, उद्योग विभागको Material Consumption Norms Vol I BS 2063 को व्यवस्थालाई वेवास्ता गरी नियमानुसार पाउनेभन्दा बढी जर्ति दाबी गरी घटी उत्पादन देखाएको, बिक्रेता पार्टीहरुलाई नगद भुक्तानी आयकर ऐन वमोजिम नै बैंकमार्फत भुक्तानी गरिएको साथै भुक्तानी भएका बैंकको नाम र चेक नं. सहित देखिने गरी लेजर पेश गरेको भन्ने निवेदन जिकिर लिए तापनि सो वमोजिमको भुक्तानीको प्रमाण पेश हुन नआएको लगायतका अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ वमोजिम कार्यालयले आय कायम गरेको पाईएको हुँदा निवेदकको जिकिर नपुग्ने तथा कार्यालयले मिति २०७०।०२।२७ मा गरेको आदेश सदर हुने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाटबाट मिति २०७५/०४/२९ मा गरेको आदेश।

७. शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७०।०२।२७ मा भएको संशोधन कर निर्धारण सम्बन्धी निर्णय र आन्तरिक राजस्व विभागले मिति २०७५।०४।२९ मा गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझाई करदाताले पेश गरेको पुनरावेदन पत्रमा Material Consumption Norms Vo.I I BS 2063 का आधार एवं उद्योग विभागको मिति २०६८/०४/२२ को पत्रको मात्र आधार लिई Ms Billet छडको उत्पादनमा ६% जर्ती कायम गरी प्रत्यर्थी विभाग तथा कार्यालयले गरेको निर्णय प्रचलित कानून, कानूनका मान्य सिद्धान्त, सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त समेतका रोहबाट नमिलेको, विपक्षी कार्यालयहरूबाट भएको आदेश फैसलाको अन्तिमताको सिद्धान्त समेतको प्रतिकुल रहेको, उत्पादन नै नभएको वस्तुको उत्पादन तथा बिक्रि वितरण गरेको भनी काल्पनिक आधार लिई आदेश जारी गरिएको, वास्तविक जर्तिलाई समेत आयमा समावेश गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानून सम्मत नभएको, आफूले तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर तिरिसकेकोमा पुनः तिराई दोहोरो करको भार पार्ने समेत गरी आदेश भएको हुँदा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको मिति २०७०।०२।२८ को कर निर्धारण आदेश र सोहि निर्णयलाई सदर ठहराई भएको विभागको २०७५।०४।२९ को निर्णय बदर गरी न्याय इन्साफ पाउँ भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यस न्यायाधिकरणमा परेको पुनरावेदन पत्र।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।०३।०१ मा भएको आदेश।
९. यसमा यिनै पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थी रहेका आ.व. २०६४/०६५ देखि २०७२/०७३ सम्मका विभिन्न आर्थिक वर्षहरूका आयकर, मू.अ.कर र अन्तशुल्क समेतका सम्बन्धमा यसै न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन परेको देखिएको तर आ.व. २०६८/०६९ र २०६९/०७० का कर निर्धारण सम्बन्धमा पुनरावेदन परे नपरेको यकिन गरी पुनरावेदन परेको भए साथै राख्नु। साथै, यस न्यायाधिकरणमा कारवाहीको अवस्थामा रहेका यिनै पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थी रहेका आ.व. २०६४/०६५ र आ.व.०६७/०६८ का आयकर, मूल्य अभिवृद्धि करका मुद्दाहरूको ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा प्रमुख कर अधिकृतको रूपमा यस न्यायाधिकरणमा राजस्व सदस्य भई कार्यरत श्री राजेन्द्र पौडेल समेतको संलग्नतामा परीक्षण भएको हुँदा उँहा रहितको ईजलासमा पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०९/०१ मा भएको आदेश।
१०. पुनरावेदक करदाताको आ.व. २०६४।०६५ को पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न मिति २०७०।२।२७ मा खडा गरेको निर्णय पर्चाको प्रकरण २ बाट निज करदाताको मिति २०६७।५।२ मा संशोधित कर निर्धारण भएकोमा आन्तरिक

राजस्व कार्यालय धरानले मिति २०६८।३।६ मा अन्तशुल्क निर्धारण गरी आयकरतर्फ संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि प्रतिवेदन प्राप्त भएकोले पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नु परेको भन्ने समेत बेहोरा उल्लेख भएकोमा मिसिल संलग्न राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरबाट पुनरावेदन नं.९६।०६८ । ००१६०, ००१६१ र ००१६२ मा मिति २०६९।१०।१९ मा भएको फैसलाको छाँयाप्रतिबाट उल्लेखित आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरानको मिति २०६८।३।६ को र सो उपरको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदनमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०६८।९।१४ का निर्णयहरू समेत उल्टी हुने ठहरेको भन्ने देखिँदा यि करदाताका हकमा आ.व.२०६४।०६५, ०६५।०६६ र ०६६।०६७ मा आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरानबाट भएका अन्तशुल्क निर्धारणका निर्णयहरू तथा सो उपर परेका प्रशासकीय पुनरावलोकनका निवेदनमा भएका निर्णय सहितको सक्कलै मिसिल सम्बन्धित कार्यालय/विभागबाट र यिनै मुद्दामा राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरबाट माथि उल्लेखित मुद्दामा मिति २०६९।१०।१९ मा भएका फैसलाहरू सहितका छिनुवा मिसिल राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरबाट मगाई साथै राख्नु पेश गर्नु । आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७४।४।२९ को निर्णयमा उल्लेखित उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms, Vol. I BS. 2063 को प्रमाणित प्रतिलिपी विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत सम्बन्धित निकायबाट मगाई साथै राख्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०१/०८ मा भएको आदेश।

११. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउमा पेश भएका मुद्दा समेत चार वर्ष पुरानो रहेको र करदाताको तर्फबाट अन्य कानून व्यवसायीहरू समेत मुकरर भएको देखिँदा अर्को पेशीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दामा पुनरावेदक र प्रत्यर्थी दुवै पक्षबाट १५ दिन भित्र लिखित बहसनोट पेश गर्न वारिस मार्फत सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने व्यहोराको मिति २०७९।११।२८ गतेको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
१२. यसमा यस न्यायाधिकरणको मिति २०७९।११।२८ को आदेशानुसार पुनरावेदकको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री प्रेरणा उप्रेतीले मिति २०७९।१२।१२ मा र प्रत्यर्थीका तर्फबाट विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकरले मिति २०८०।०१।०३ का दिन लिखित बहसनोट पेश गर्नु भएको।

ठहर खण्ड

१३. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता श्री पशुपति आइरन एण्ड स्टिल प्रा.लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णले आ.व. २०६५/०६६ को आयकर तर्फको पुनःसंशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँका विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकरले शुरू

- कार्यालयबाट भएको पुनःसंशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
१४. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र लिखित बहसनोट, मिसिल संलग्न कागज प्रमाण समेतको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको हकमा भएको पुनःसंशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको छ, वा छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुन गर्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, करदाताको मुख्य जिकिर उद्योग विभागले duty drawback को लागि कायम गरेको नर्म्स भनी उल्लेख गरेकोमा कुनै निश्चित परिमाणको कच्चा पदार्थबाट निश्चित वस्तुको उत्पादन हुन्छ भन्ने मापदण्ड तयार भएको अवस्थामा उल्लेखित व्यवस्थाको बारेमा आफूलाई थाहा नभएको भनी Norms बमोजिम तयारी वस्तु उत्पादन नगरी घटी उत्पादन देखाई उद्योग विभागको नर्म्सलाई वेवास्ता गरी नियमानुसार पाउने भन्दा बढी जर्ति दावी गरी घटी उत्पादन देखाएकोले दावी गरेको बढी जर्तिलाई उल्लेखित दरमा छड उत्पादन तथा विक्री भएको मानी सो विक्रीलाई आयकर ऐन २०५८ को दफा ७ (२) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको निर्णय कानून सम्मत नरहेकोले बदर हुनु पर्छ भन्ने नै देखिन्छ।
१६. ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा हेर्दा, उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms का आधारमा प्रतिलब्धि दर ९४.३४ प्रतिशत हुनु पर्नेमा करदाताले देखाएको विवरण अनुसार फलामे डण्डीको प्रतिलब्धि दर ९९.०० प्रतिशत मात्र देखाई तोकिएको नर्म्सभन्दा ३.३४ प्रतिशतले हुने परिमाण ३,५८,२७२।०२६ के.जी. फलामे डण्डी (Iron Rod) घटी उत्पादन देखाएकोले घटी उत्पादन देखाएको फलामे डण्डी ३,५८,२७२.०२६ के.जी.को प्रति के.जी. रू.६९।०८ विक्री दर ले हुने विक्री रकम रू.२,९८,८३,२५५।- मा स्क्राप ८७९९० के.जी. को हुने रू.९७,५८,२००।- घटाउदा बाँकी हुन आउने मूल्य रू.२,०१,२५,०५५।- करदाताले आय लुकाएको हुंदा सो रकम लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) अनुसार मुनाफा र लाभमा समावेश गरी करयोग्य आयमा समावेश गरेको देखियो।
१७. करदाताले यस न्यायाधिकरणमा दायर गरेको पुनरावेदन पत्रमा वास्तविक जर्तिलाई समेत आयमा समावेश गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानून सम्मत नरहेको तथा यसै निवेदक कम्पनीको हकमा यसै आ.व. को अन्तःशुल्क निर्धारण सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरानबाट भएको निर्णय बदर गरी राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरबाट ९ प्रतिशतको Recovery सिमा भित्र रही वास्तविक जर्तिलाई जर्ति

कायम गर्नुपर्ने भनी फैसला भएको आधारमा समेत आयकर तर्फको सोही विषयमा आधारित संशोधित कर निर्धारण आदेश बढेर हुनुपर्ने भनी जिकिर लिएको देखिन आयो। करदाताको हकमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरानले मिति २०६८।०३।०६ मा अन्तःशुल्क निर्धारण गरी आयकर तर्फ संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि प्रतिवेदन ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा पठाएको तथ्यमा विवाद देखिएन। यसबाट आ.व. २०६५।०६६ को पुनः संशोधित कर निर्धारणको मुख्य आधार नै मिति २०६८।३।६ को अन्तःशुल्क निर्धारण आदेश भएको स्पष्ट देखिन आयो।

१८. यस न्यायाधिकरणको मिति २०७८।०९।०८ को आदेश बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरण, विराटनगरबाट प्राप्त हुन आएको यिनै करदाताको आ.व. २०६५।०६६ को अन्तःशुल्क निर्धारण सम्बन्धी मुद्दाको सङ्कल प्रमाण मिसिल हेर्दा, आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरानले आ.व. २०६५।०६६ मा फलामे डण्डी उत्पादनमा मापदण्ड भन्दा बढी जर्ति देखाई उत्पादन कम देखाएको भनी रु.८,७६,५४३।- अन्तःशुल्क निर्धारण गर्ने गरी मिति २०६८।०३।०६ मा निर्णय गरेकोमा उक्त निर्णय कानून सम्मत रहेको भनी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०६८।०९।१४ मा प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदनमा निर्णय भएको देखियो। आन्तरिक राजस्व विभागको उक्त मिति २०६८।०९।१४ को निर्णय राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरबाट मिति २०६९।१०।१९ मा उल्टी हुने गरी फैसला भए पश्चात सो फैसला उपर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरान सुनसरीले श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदनको अनुमतिको लागि दिएको निवेदनमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ८(ख) र (घ) बमोजिम अनुमति प्रदान भई दायर भएको ०७३-RB-०००९ को पुनरावेदनमा श्री सर्वोच्च अदालतबाट राजस्व न्यायाधिकरण, विराटनगरको मिति २०६९।१०।१९ को फैसला उल्टी भई आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।०९।१४ को निर्णय सदर हुने ठहरी मिति २०७५।३।११ मा फैसला भएको देखिन आयो। यसरी साधिकार निकाय उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms अनुसार उत्पादन नदेखाई घटी उत्पादन देखाएको भनी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरानबाट निर्धारण भएको अन्तःशुल्क सम्बन्धी निर्णय श्री सर्वोच्च अदालतबाट भएको अन्तिम फैसलाबाट कायम भएको स्थितिमा सोही आधारमा गरिएको करदाताको आ.व. २०६५।०६६ को पुनः संशोधित कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा भन्न मिलेन।
१९. जहासम्म उद्योग विभागको Material Consumption Norms करदातालाई जानकारी नरहेको र भन्सारमा Duty Drawback को प्रयोजनको लागि भएको नर्म्सलाई कर निर्धारण प्रयोजनको लागि आधार लिन नमिल्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर छ, सो सम्बन्धमा हेर्दा, Industrial Products को Input Output Ratio को लागि नै Material Consumption Norms जारी गर्ने अधिकार उद्योग विभागलाई रहेको देखिन्छ। भन्सार र कर

प्रयोजनको लागि अलग अलग नर्म्स जारी भएको समेत देखिन आउँदैन। साथै, करदाताले राखेको लेखालाई मात्र आधार लिई जर्तिलाई मान्यता दिदै जाने हो भने करदाता उद्योगले लेखा राखी जतिसुकै जर्ति देखाउँदै जाने र सो वापतको रकम मिन्हा मागी आयकर छल्ने गुन्जायस रहने हुन्छ। अतः तत् सम्बन्धमा निश्चय नै निश्चित नर्म्सहरु निर्धारण हुनु आवश्यक हुन्छ भनी सर्वोच्च अदालतबाट व्याख्या भएको समेत पाइन्छ। प्रकाशित मापदण्डको बारेमा जानकारी नभएको भन्ने आधारमा नै आधिकारिक रुपमा जारी भएको मापदण्ड अनुसार निर्धारण गरिएको कर तिर्न बुझाउनबाट करदाताले छुटकारा पाउन सक्ने नदेखिँदा करदाताको उक्त पुनरावेदन जिकिरसँग समेत यो इजलास सहमत हुन सकेन।

२०. अब करदाताले पुनरावेदन पत्रमा लिएको अर्को पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, सो विषय शंकास्पद पार्टीहरुसंगको कारोवारको सम्बन्धमा रहेको देखियो। आन्तरिक राजस्व विभागको E-IMS Report भिडान गर्दा प्राप्त हुन आएको Suspicious List मा रहेको Non Filer व्यक्तिहरुको विलहरुबाट रु.२७,५७,७२०।- मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेकको मूल्यको सामान खरिद गरेको देखाएको नक्कली कारोवारको रकम देखिएको भनी रु.२७,५७,७२०।- मुनाफा र लाभमा समावेश भएको देखियो। निवेदकले खरिद गरेको भनेका वस्तुहरु वापतको रकम सम्बन्धमा उक्त विक्रेता पार्टीहरुलाई भुक्तानी गर्दा आयकर ऐन बमोजिम नै बैंक मार्फत भुक्तानी गरिएको छ भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिए तापनि सो बमोजिमको भुक्तानी गरेको बैंकको नाम र चेक नं. सहित देखिने गरी लेजर पेश हुन नआएको हुँदा निवेदकले खरिद गरेको भनिएका उपरोक्त मूल्यका वस्तुहरु वास्तविक खरिद रहेको भन्ने प्रमाणिक आधार पाइदैन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम खर्च दावीलाई सबुद प्रमाणबाट पुष्टि गर्ने कर्तव्य करदाताको नै हो। करदाताले प्रस्तुत विवादका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर समक्ष लिखित जवाफ पेश गर्दा उल्लिखित शीर्षक अन्तर्गत भएको खर्च कट्टीलाई पुष्टि गर्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाण पेश नगरेको र पुनरावेदन पत्रमा समेत खर्च कट्टीले मान्यता पाउनुपर्ने कानूनी आधार दिन नसकेको अवस्थामा सुरु निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिलेन। तसर्थ आयकर ऐन २०५८ को दफा १५ बमोजिम लागत खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेशलाई आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट सदर हुने गरी भएको निर्णयलाई अन्यथा गर्नु पर्ने देखिएन।
२१. तसर्थ माथी उल्लेखित आधार र कारणबाट करदाता पशुपति आइरन एण्ड स्टील प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं.३०००१६१४५) को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट आ.व. २०६५।६६ को संशोधित कर निर्धारण गरी मिति २०७०।०२।२७ मा गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका

महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०४।२९ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिंदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंलाई दिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरू मिसिल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:-श्री खेमकुमारी बस्नेत

कम्प्युटर टाइप:-श्री अशोक विश्वकर्मा

इति सम्बत २०८० साल बैशाख महिना ३ गते रोज १ शुभम्.....।

प्रमाणिकरण गर्ने सदस्य:-

फैसला प्रमाणित मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप